

Garaudyrek in batera gogoratzekoak dira, mendebaleko gaurko kulturaren kritika eta gizarte eredu autogestionario berria, traszendtziarik gabeko marxismo kamuts eta itxi baten kritika eta kristautasun dogmatikoaren kritika, estetikiari ematen dion tokia eta garrantzia, Kristoren eta kristau fedearen askapen eginkizuna, minoriei buruzko bere pentsamenduaren hutsune nabarmena, etc. Guzti hau biziki interesgarria da. Baina beste zerbait azpimarratu nahi nuke hemen.

16 urterekin eta bere gogoz, bataioa hartu zuen Garaudyk, tikitant gurasoek ez zioten eman nahi izan eta. Kristok eta honen mezuak liluraturik noski. Baina, bere barne esperentzia zoragarri hori besteengana luzatu asmotan eta gizarte anaikorrago baten aldeko ekintzan porrot egin zuen. Subjetibitate gozo, argi eta barnekoiaren kanpotik, gizarte indar ilun objektiboaren esistentzia idoro zuen. Politika eta gizarte dimentsioen azterketa hau, Marxen eskematan egin zuen. Lehenengo batetan, kristautasuna eta marxismoa lotu nahi izan zituen. Baina azkenik, garai hartako marxismo dogmakoiak irentsi zuen bestea. Garaudy ateo deklaratu zen. Burruka, elkarrizketa, eztabaida eta, batez ere, esperentzia berri batzuren buruan, berriro bere burua kristau eta marxista aitortuko duen arte. Eta gaur «kristau fedea eta askapenaz» mintzatzen zaigu.

Azken 20 urte honetan, euskal eta kristau militante askok bide berdintsua egin du. (HOAC, JOC, Herri Gaztedi mugimenduen azken historia lekuko). Hain barnetik ukitzen zituen kristau pertsonalismoa, eraginik gabea, ezinean, azaltzen zen, gizarte indarrak erabiltzeko orduan. Análisi marxistaren eskutik, sarritan kristautasuna edo honen pertsonalismoa eta subjektivitatea ukatzeraino iritsi dira. Gizarte indarrak eta politika zer diren ikasi beharrik bagenuen, eta badugu euskaldunok. Beharrezko urrats bat da hori. Balio subjektibo eta objektibo horien sintesi batetara ezin ahal gaitzeko iritsi, ordea? Garaudyren esperentziak lagun dieza guke honetan. ■ *Manolo Pagola*

Alderdi politikoak eta dirua

Cuadernos para el Diálogo Madrileko astekariak (194 z.), zenbait alderdi politiko espainolen gastuen estimazioak ekarri ditu. Biltokitan, bulegotan, liberatuen lansari eta bidaiatan, Kongresotan, mitinetan, prentsan, propagandan, folletotan, etc. diru asko sartu behar da. Esan beharrik ez dago diruaren arazo honek ikaragarri kondizioptzen duela alderdi politiko bakoitzaren eragina.

Diru asko behar du edozein partidok, han eta hemen presente egoteko besterik ez bada ere. Jendea eta dirua behar da. Lokalak, areto, bulego eta gela, derrigorrezko dira, infraestruktura zihurtatzeko. PSOEk, esaterako, 50 bat leku omen ditu Espainian, eta 5

Madriren. PCEk askoz ere gehiago izanen ditu segurutik, Madrileko hiriburuan bertan 10 ditu eta. PSP delakoak, nazio mailako 16 omen ditu, eta probintzi mailako 62. PSUCek 40 leku ditu alogeratuak Katalunan. Leku hauk edukitzearen kostuak, milaka pezeta asko dira hilabeteoro. PSOEK, kasurako, 600.000 bat pezeta ordaindu behar du hilabeteoro lekuen alokairutan.

Propagandarena, eranskailuena, prentsakoa, bilkuretakoa eta enparaua kontatu gabe ere, liberatuek berek bakarrik behar dutena izugarria da. Soldatak direla, bidaiordainketak, ordezkaritza gastuak, harremanak direla... Etengabe mugitu beharra du leader politikoak. Ikus Felipe González: abioian, trenean eta autoan aspergabe; edo probintzietatik Madriler asteoro biltzen diren PCEren zuzendari-tzakoak. Eta holatsu besteak. Gastu horik, bidezko denez, Alderdiaren pentzura doaz. Alderdi bakoitzak zenbat liberatu dituen jakin behar da, gero. PCE izango da gehien dituen: Madriren bertan 12 liberatu, eta auskalo zenbat probintzian (Aragonen bakarrik: 8 omen).

Diru aldetik, burukominik gabe bide dabilta eskuindarrak, horik bai. Erdi-ingurukoak ere larrialdi handirik gabe. Alderdiaren soldatarik jaso gabe eta, omen dabilta hauk: beste nonbaitetik ongi irabazten duten scinalea, ezta? Ez da holakorik gertatzen ezkerrean. Baina hauetan ere bi kasu bereizi behar dira: bat, ezker formazio klasiko eta handiena, PSOE, PCE kasurako; eta bi, gainerako ezker-tiarrena. Lehenengok badute diru-iturririk, militanteenaz aparte, alegia, atzerriko «alderdi anaiak». Gaitza da hauen laguntza: diru aldetik, kuadroen eraketa aldetik, etc. Lankidetasun horren bidez, posible gertatzen da azpiegitura eta sare bat leku guztietan sortzea. Eta hau gabe ez dago demokrazi joku batetan ia funtzionatzerik.

Egia handi bat gogoratzen du honek denak, euskal alderdiek ere ondo kontutan eduki beharko dutena: sosen premia. Gure arteko alderdi eta taldeen berririk ez dugu. EAJk duke kanpoko eta barneko diru laguntzarik handiena. KAS iritsi ezinean ikusten da oraindik, bai jende aldetik eta bai diru aldetik. ESB ongi dabilke.

Euskal politikarako lehen ondorio bat: idealak, asmoak, xede onak, programa hobeak, ez dira aski politikarako; alderdi baten bitartean leku handia du diruak. ■ *Joanes Lekerika.*

Politika ekonomiaren aurka?

Politika dago modan. Politika gora eta politika behera dabilta egunkari, astekari eta beste. Ulegarri, bada izan. 40 urteren ondoren idoro berria bait dugu politik mundua. Eta zorabiatutik bezala gabiltza horrekintxe.